

PENÍZE

= statek, sloužící jako prostředek směny

Funkce peněz

1. Prostředek směny
2. Zúčtovací jednotka (porovnání hodnoty)
3. Uchovatel hodnoty

Vlastnosti peněz

1. Dělitelnost, zaměnitelnost
2. Přenositelnost
3. Trvalost

Formy peněz

1. Oběživo (mince, bankovky)
2. Peněžní substituty
 - elektronické peníze
 - cenné papíry
 - šeky...

PLATEBNÍ STYK

= zprostředkování platby mezi dvěma subjekty

A. Hotovostní

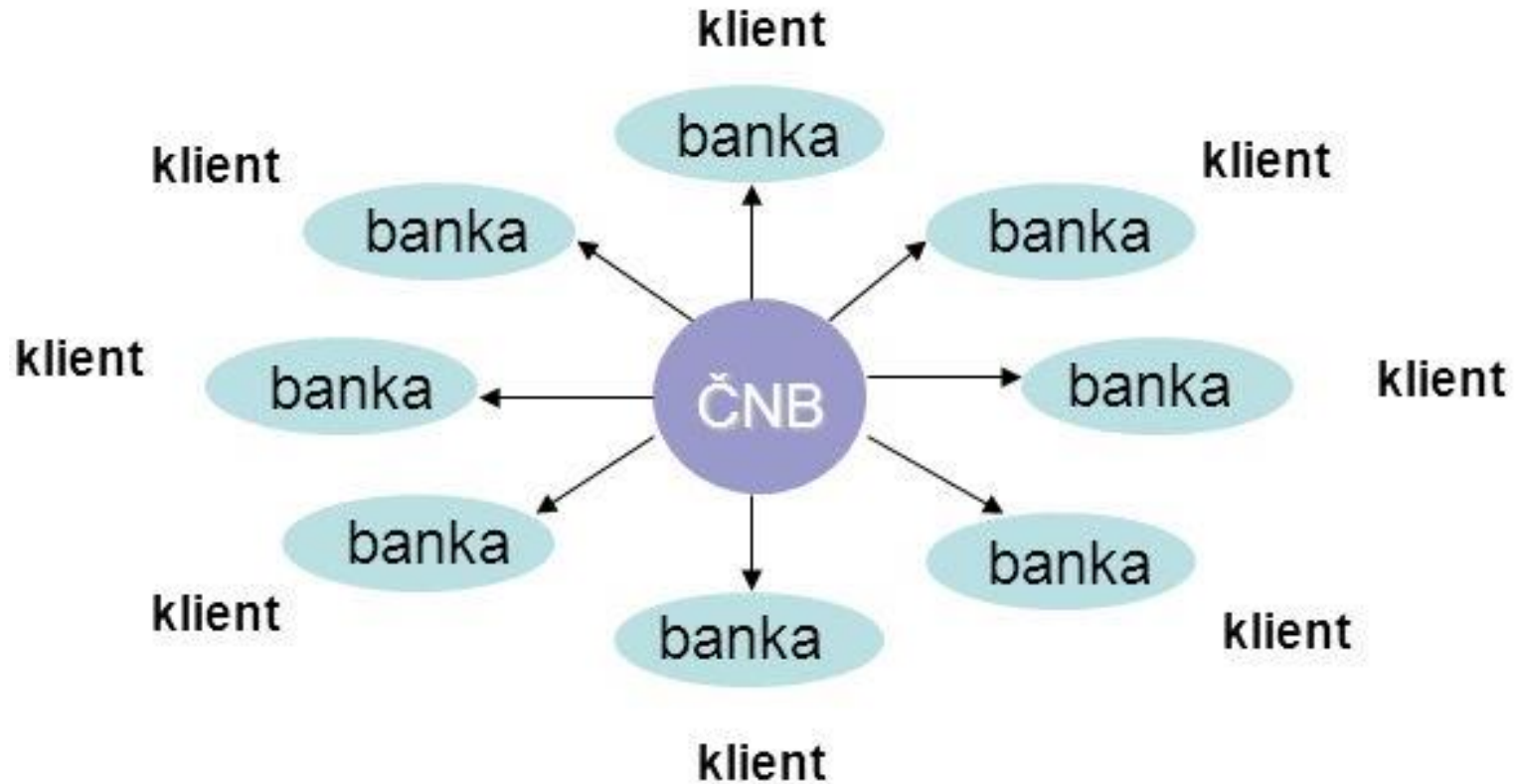
1. Platba za statky/služby
2. Vklad/výběr z účtu

B. Bezhotovostní

1. Platební karty
2. Příkaz k úhradě
3. Souhlas s inkasem

BANKOVNICTVÍ

Dvouúrovňový bankovní systém

- ČNB – státní instituce, nepodnikatelský subjekt
- Obchodní banky – podnikatelské subjekty

Úkoly ČNB

- ovlivňuje míru inflace (= pokles kupní síly peněz)
- vydává nové peníze
- určuje úrokovou sazbu
- spravuje státní účty
- řídí činnost obchodních bank

Obchodní banky

- slouží k ukládání a zhodnocení peněz
- poskytují úvěry
- jejich zisk pochází z:
 - úrokového rozpětí
 - poplatků za služby
 - investic
- vklady
 - termínované
 - netermínované

Další služby obchodních bank

- zakládání a vedení účtů
- bezhotovostní platební styk
- platební karty, šeky
- homebanking
- směnárenská činnost
- poskytování úvěrů...

BANKOVNÍ ÚVĚR

- smluvní vztah mezi bankou a příjemcem, který se zavazuje splatit finance a úroky v daném termínu
- banka prověřuje schopnost splácet, popřípadě podnikatelský záměr, zástavu
- zástava = majetek, kterým klient ručí, v případě nesplácení úvěru podléhá exekuci (zabavení)

Druhy úvěrů

- **kontokorentní** (možnost jít na účtu do mínusu)
- **směnečné** (banka odkoupí od klienta směnku před termínem splatnosti)
- **hypoteční** (na stavbu či rekonstrukci nebo pozemek, ručení nemovitostí)
- **spotřebitelské** – poskytování financí na nenadálé výdaje, slouží k nákupu spotřebního zboží (pračka, televize) nebo financování služeb (školné, dovolená, školení)

POJIŠTĚNÍ

- slouží k zajištění rizik (ekonomických, zdravotních)
- spoléhá na lidský strach (co by kdyby...)
- některá pojištění jsou zvýhodněna státním příspěvkem (penzijní) nebo daňovými úlevami (životní pojištění)

ZÁKONNÉ pojištění (povinné)

- **sociální** (každý kdo má příjem)
- **zdravotní** (každý občan kromě státních pojištěnců (studenti, důchodci, nezaměstnaní))
- **povinné ručení** (= zákonné pojištění odpovědnosti za škodu z provozu motorového vozidla)
 - pro každé vozidlo na pozemní komunikaci
 - proti škodám vůči třetí osobě
 - zelená karta – doklad o platbě pojištění

DOBROVOLNÉ/KOMERČNÍ pojištění

- životní

- smrt, invalidita, trvalé následky, úrazy, pracovní neschopnost...

- neživotní

- penzijní pojištění

- pojištění nemovitého i movitého majetku – např. pojištění domu, domácnosti, havarijní pojištění, pojištění odpovědnosti za škodu...

Ochrana spotřebitele

- spotřebitel – nakupuje výrobky (služby) k vlastní spotřebě (použití)
- upravena Občanským zákoníkem a Zákonem o ochraně spotřebitele

ZÁKLADNÍ PRÁVA SPOTŘEBITELE

- Právo na bezpečnost
 - stop nebezpečným výrobkům
 - hygienické podmínky
 - zdravotní nezávadnost...
- Právo na informace o výrobku (službě)
 - složení
 - návod k použití
 - cena...
 - v ČJ
 - Právo na informace o podmínkách reklamace

- Právo na ochranu v případě sjednání smluv mimo provozovnu (podomní prodej, teleshopping..)
 - lhůta na rozmyšlenou, vrácení zboží (14 dní)
- Úkol: na co bychom neměli zapomenout při nákupu zboží?
- potvrzený paragon či pokladní blok s jasným datem prodeje
- potvrzený záruční list
- seznámení se s reklamačním řádem

Vady zboží

- **1. zjevné vady**
- **2. skryté vady**
- **3. právní vady**

Pokuste se uvést příklady.

Vady zboží

1. zjevné vady

- chybějící kusy, poškozené zboží, dodání jiného zboží

2. skryté vady

- projeví se v záruční době

3. právní vady

- třetí osoba si činí na věc nárok (DVD,...)

Záruční doba

- zboží

24 měsíců u většiny (někteří výrobci prodlužují)

- potraviny:

datum spotřeby

minimální trvanlivost

reklamace potravin **do 8 dnů** od jejich zakoupení

Reklamace

- KDE?

- u prodejce nebo v servisní opravně
(uvedeno v záruční listu)

- JAK?

- originální obal – nemusí být
- **reklamační protokol** – popis zboží,
popis závady, termín přijetí

Vyřízení reklamace

- **do 30 dní**

a) bezplatná oprava

b) výměna za nový výrobek

c) vrácení peněz

- **více než 30 dní** – neopravitelná vada

odstoupení od kupní smlouvy

nový výrobek → nová záruční doba

- Reklamace nebude přijata pokud:
 - vada vznikla nesprávným užíváním
 - neodbornou opravou
 - násilným poškozením
 - nemáme doklad o prodeji

Kontrolní otázky

- Jak dlouhá je obvykle záruční doba?
- Jak je to se záruční dobou, když během ní dojde k výměně či opravě výrobku?
- Pokud je na výrobku napsáno minimální trvanlivost do 12.3.2013, může obchod prodávat výrobek i po uvedeném datu? Pokud ano, jak?
- Co vše musí obsahovat reklamační protokol?
- Jak dlouho má prodávající na vyřízení reklamace?
- Může prodejce při reklamaci požadovat originální doklad, obal, všechno příslušenství?

Další otázky

- Kdy má zákazník právo na výměnu zakoupené věci nebo vrácení peněz?
- Může prodejce odmítnout platbu bankovkou velké hodnoty?
- Může prodejce odmítnout platbu větším množstvím mincí?
- Má zákazník právo na vrácení zakoupeného zboží? Pokud ano, za jakých podmínek?

Doporučené odkazy:

- <http://www.dtest.cz/>
- <http://www.coi.cz/>
- <http://www.bezplatnapravniporadna.cz/>

ZDROJE:

- <http://www.sbirkazakonu.info/zakon-o-ochrane-spotrebitele/>
- <http://www.dtest.cz>
- <http://www.coi.cz/>
- Ing. Petr Klínský a kol.: Ekonomika pro gymnázia, EDUCO nakl.s.r.o.,2011, ISBN 978-80-87204-49-8

